

**Protokoll fra møte i Faggruppen for dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern) i VKM
onsdag 30. april 2008 klokken 10.00-15.00**

Deltakere:

Fra Faggruppen for dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern):

Wenche Farstad (møteleder), Bjarne O. Braastad, Arne Flåøyen, Brit Hjeltnes, Tore Håstein, Espen Rimstad (tilstede til klokken 12.00), Rune Waagbø og Olav Østerås

Forfall:

Knut E. Bøe, Kristian Hoel

Observatør fra Mattilsynet:

Kathrine Ryeng fra Mattilsynets seksjon for dyrevelferd og fiskehelse (tilstede under behandling av sak 4 på dagsorden)

Fra sekretariatet til VKM:

Ingfrid Slaatto Næss, koordinator for FG8 (Ref.)

Forkortelser benyttet i protokollen:

FG8: Faggruppe dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern)

FG6: Faggruppe for fôr til terrestriske og akvatiske dyr.

HK: Hovedkomité

MT: Mattilsynet

RV: Risikovurdering

VKM: Vitenskapskomiteen for mattrygghet

EFSA: European Food Safety Authority

FGM: Faggruppemøte

Forklaring til nummerering av dokumentene: ÅÅ/xNN-d

ÅÅ er tosifret årstall

x er nr. på faggruppen saken kommer fra (1-8, eller 0 for hovedkomiteen)

NN er fortløpende nummerering fra 1-99

d er nr på dokument i saker hvor det finnes flere enn ett dokument

Når en sak behandles i flere grupper følger samme saksnummer dokumentet, dvs. saksnummeret kommer fra den gruppen der saken først blir behandlet.

Sak 1: Velkommen, forfall og habilitet

Leder for faggruppen, Wenche Farstad, ønsket velkommen til møtet i Faggruppen for dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern). Knut E. Bøe og Kristian Hoel var ikke tilstede på møtet.

Sak 2: Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Innkalling og forslag til dagsorden for møtet ble godkjent uten endringer. Det ble foretatt en kort oppsummering av protokollen fra forrige faggruppemøte.

Sak 3: Saker fra møte i Hovedkomiteen

Det ble foretatt en kort oppsummering av protokollen og sakene fra møtet i Hovedkomiteen 24. januar 2008. Tore Håstein var stedfortreder for faggruppeleder, Wenche Farstad, på dette møtet. Spesielt ble sakene vedrørende rapport om samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding og VKM-medlemmenes deltagelse i EFSA-arbeid nevnt. Rapporten om toksiske effekter av stoffer i blanding ble ferdigstilt 7. april og er sendt ut til deltagende faggrupper. Faggruppe 8 har også levert sitt innspill til denne rapporten. Rapporten er spilt aktivt inn til EFSA.

Sak 4: Saker som skal behandles på møtetRisikovurdering-lidelser ved hold av pelsdyr (saksnummer 07/807)

Mattilsynet vil i 2008 foreta en revisjon av Forskrift 20. september 1998 nr. 901 om hold av pelsdyr. Dette er en del av oppfølgingen av Stortingsmelding nr. 12 (2002-2003) om dyrehold og dyrevelferd i Norge.

Stortingsmeldingen slår fast at pelsdyrnæringen står overfor en rekke utfordringer som trolig må finne en løsning før pelsdyroppdrett kan framstå som allment akseptabelt. Det understrekes at velferden for pelsdyrene må forbedres vesentlig i et framtidig pelsdyrhold sammenlignet med dagens driftsformer.

Med bakgrunn i Stortingsmeldingens skisserte problemstillinger har Mattilsynet bedt VKM om å vurdere risiko for lidelse ved hold av pelsdyr.

Det er besluttet å sette oppdraget ut som et utredningsoppdrag. Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) har hatt hovedansvaret for utredningsarbeidet som Bjarne Braastad fra faggruppen har ledet. Det er også nedsatt en *ad hoc* gruppe bestående av VKM-medlemmer og eksperter fra Veterinærinstituttet som spesifikt har utredet problemstillinger i forbindelse med avlivning av pelsdyr.

Bjarne Braastad presenterte rapporten fra UMB med gjennomgang av konklusjoner. Wenche Farstad presenterte rapporten fra *ad hoc* gruppen. Utredningsrapportene skal danne utgangspunkt for faggruppens vurdering som skal leveres til Mattilsynet 15. mai 2008.

Risikovurdering av transport av fisk i lukket system (saksnummer 07/806)

På bakgrunn av forslag til endringer i nasjonalt regelverk vedrørende transport av fisk med hensyn på å sikre fiskens velferd, har Mattilsynet bedt VKM vurdere forhold ved transport av fisk i lukket system.

Det ble oppnevnt en *ad hoc* gruppe bestående av VKM-medlemmer og eksperter fra ulike relevante fagmiljøer i Norge som skulle utarbeide en bakgrunnsrapport for VKMs risikovurdering. Det er avholdt 5 møter i *ad hoc* gruppen.

Leder for *ad hoc* gruppen, Brit Hjeltnes, presenterte rapporten i samarbeid med Rune Waagbø. Gruppens vurderinger og konklusjoner ble gjennomgått.

Faggruppen kommer med sine innspill til rapporten og gir tilbakemelding til sekretariatet i løpet av uke 19. Rapporten må leveres til Mattilsynet fredag 9. juni.

Høringsuttalelse – utkast til forskrift om bruk av krumkniv (saksnummer 08/805)

Mattilsynet har sendt utkast til forskrift om bruk av krumkniv til høring.

Forskriften er en nasjonal forskrift som går ut på å tillate bruk av krumkniv til bedøving ved avlaving av tamrein utenfor slakteri i den samiske reindriften. Det blir krav om dokumentert opplæring i bruk av krumkniv som bedøvningsmetode.

Faggruppen besluttet å sende en kort høringsuttalelse. Det ble bestemt at Faggruppeleder lager et forslag som blir sendt på høring til faggruppen for innspill. Høringssvar må være Mattilsynet i hende innen 7. mai 2008.

Saker som har vært behandlet i faggruppen siden forrige møte

Risikovurdering-religiøs slaktning uten bedøving før avlivning (saksnummer 07/809)

Landbruks- og matdepartementet ba Mattilsynet om å innhente uttalelse om det er dyrevelferdsmessig forsvarlig å avlive dyr ved avblødning uten forutgående bedøvelse. Mattilsynet sendte derfor en forespørsel til VKM om å vurdere om avlivning av slaktedyr ved avblødning uten forutgående bedøvelse medfører risiko for lidelse som er vesentlig større enn ved avblødning etter forutgående bedøvelse.

Vurderingen ble sendt Mattilsynet 16. januar 2008.

Sykdomsrisiko i forbindelse med fangstbasert akvakultur og fôring med villfanget fisk (saksnummer 07/804)

Næringen har et behov for å kunne bruke frossen sild og lodde som våtfôr til villfanget torsk. Tross status som naturlig føde for torsk blir slikt fôr antatt å kunne øke risiko for sykdomsutbrudd i en oppdrettssituasjon. Bestillingen fra Mattilsynet ble diskutert på møte i Faggruppen for dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern) 15. mars 2007 der det ble enighet om at bestillingen skulle omfatte:

1. En vurdering av smitterisiko ved bruk av villfanget fisk (fortrinnsvis sild og lodde) som fôr til villfanget torsk
2. En vurdering av om frysing kan redusere risiko for smitte av de aktuelle sykdomsfremkallende agens

Det ble opprettet en *ad hoc* gruppe for å utrede problemstillingene. Oppdraget ble forankret i Faggruppe 8, men vurderingen ble også sendt på høring i Faggruppe 6, faggruppe for fôr til terrestriske og akvatiske dyr. Vurderingen ble levert Mattilsynet 3. juli 2007.

I et brev av 12. oktober 2007 fra Mattilsynet, ble det presisert at Mattilsynet ønsket en nærmere klargjøring av smitterisiko når det gjelder fôring av fersk ufrossen sild og lodde til fisk, eventuelt med tilråding av frysing for å drepe uønskede parasitter i fôret.

Det ble således utarbeidet et forslag til svar på denne presiseringen. Revidert versjon av risikovurderingen vedrørende sykdomsrisiko i forbindelse med fangstbasert akvakultur og fôring med villfanget fisk ble oversendt Mattilsynet 18. desember 2007.

Risikovurdering vedrørende hygieniserende effekter av Gelly-feedprosessen (saksnummer 08/603)

Det er siden 1991 jobbet med å utvikle fôr basert på avskjær fra villfisk til bruk i fôr til oppdrettsfisk. På grunn av fare for smitte-overføring, ble det utviklet et eget fôrkonsept, Gelly-Feed, med et hygieniserende trinn (lutbehandling). Mattilsynet ba derfor VKM vurdere om dokumentasjon av Gelly-feed metoden er tilstrekkelig til å oppfylle kravene til metode om forbud mot bruk av animalske proteiner i fôr til produksjonsdyr.

Det ble besluttet å opprette en *ad hoc* gruppe med kandidater fra både Faggruppe 8 og Faggruppe 6. Brit Hjeltnes og Espen Rimstad fra Faggruppe 8 har deltatt i *ad hoc* gruppen. Saken er forankret i Faggruppe 6, og rapporten ble levert Mattilsynet 9. april 2008.

Høringsforslag – ny lov om dyrevelferd

Det ble besluttet at det skulle utgå en høringsuttalelse vedrørende ny lov om dyrevelferd fra VKM ved Hovedkomiteen som Faggruppe 8 skulle utarbeide et forslag til. Spesielle forhold ved den nye loven ble diskutert i faggruppen på et møte 13. desember 2007, og på bakgrunn av denne diskusjonen ble det utarbeidet et forslag som ble sendt på høring i Hovedkomiteen. Høringsuttalelsen ble sendt til Landbruks- og matdepartementet den 18. februar.

Status for øvrige saker i faggruppen

Risikovurdering og utredning av spørsmål knyttet til sjukdommen Blåtunge (saksnummer 08/804)

Det er opprettet en *ad hoc* gruppe bestående av både VKM-medlemmer og eksterne eksperter fra ulike fagmiljøer for å utrede spørsmål knyttet til sjukdommen Blåtunge. Espen Rimstad (leder av *ad hoc* gruppen) orienterte kort om arbeidet i gruppen så langt. Rapporten skal leveres til Mattilsynet innen 1. juli.

Risikovurdering-positivliste for sirkusdyr (saksnummer 07/808)

Mattilsynet vil utarbeide en såkalt positivliste over dyr som tillates framvist på sirkus. Dette er et oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet som ledd i oppfølgingen av Stortingsmelding nr. 12 (2002-2003) om dyrehold og dyrevelferd i Norge, hvor en tar sikte på å innskrenke antall arter som tillates framvist på sirkus. Mattilsynet ber derfor VKM om å utføre en risikovurdering knyttet til om visse dyrearter egner seg for fremvisning i sirkus.

Det er oppnevnt en *ad hoc* gruppe med eksperter fra ulike relevante fagmiljøer i Norge som skal utarbeide en bakgrunnsrapport for VKMs risikovurdering. Knut Bøe fra faggruppen leder arbeidet i *ad hoc* gruppen. Fristen på oppdraget er satt til 1. juni 2008. Rapporten fra *ad hoc* gruppen skal behandles på et møte i faggruppen den 23. mai 2008.

Risikovurdering vedrørende hold av kylling (saksnummer 07/810)

- Oppdrag om utredning-lys-og lysprogram
- Oppdrag om utredning-dyretetthet

Mattilsynet ber om risikovurdering av dyrevelferd for slaktekylling ved endring av visse krav til hold av fjørfe.

Forskrift 12.12. 2001 om hold av høns og kalkun fastsetter minstekrav til hold av høns og kalkun. EU har vedtatt Rådskonklusjon 2007/43/EC 28.6.2007 om minstekrav til hold av kylling for kjøttproduksjon. Direktivet inneholder driftskrav til kyllingoppdrett for kjøttproduksjon, som er noe forskjellig fra gjeldende bestemmelser i Norge, fastsatt i forskrifter om hold av høns og kalkun, transport av levende dyr og dyrevern i slakterier.

Mattilsynet ber således om utredning av konsekvenser ved en mulig endring av krav til dyretetthet, lysstyrke og lysprogram ved hold av fjørfe.

Eksterne eksperter vil foreta en litteraturgjennomgang og skrive en rapport som faggruppen igjen vil bruke som bakgrunn for sin vurdering. Fristen på oppdraget om lysstyrke- og lysprogram er satt til 20. juni 2008, mens oppdraget om dyretetthet har fått en frist til 1. september 2008.

Sak 5: Oppfølging av saker fra forrige møte i faggruppen

Ingen saker var satt opp under dette punktet på agendaen.

Sak 6: Orientering fra *ad hoc*-grupper/undergrupper eller lignende

Faggruppeleder orienterte kort om arbeidet i *ad hoc* gruppen for samvirkende toksiske effekter av stoffer. Rapporten ble behandlet på Hovedkomitemøtet 24. januar.

Faggruppeleder orienterte videre om EFSA's arbeidsgruppe vedrørende kloning av dyr. EU-kommisjonen har bedt EFSA om en bred vurdering av velferdsimplikasjoner forbundet med kloning av dyr, der både aspektene mattrygghet, dyrehelse, dyrevelferd og miljøkonsekvenser skal utredes. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal utarbeide bakgrunnsdokumenter i saken, og faggruppeleder i Faggruppe 8, Wenche Farstad, er oppnevnt som deltager i gruppen. Det er avholdt 7 møter i gruppen, og rapporten skal behandles og vedtas i EFSA i løpet av mai 2008.

Sak 7: Saker til hovedkomiteen

Ingen saker var satt opp under dette punktet på agendaen.

Sak 8: Møter o.a. av felles interesse

Det ble foretatt en kort orientering om ulike møter og seminarer av interesse.

Sak 9: Nytt fra sekretariatet

Sekretariatet informerte kort om deltagelse i artikkel om beredskap som skal foreligge i NVTs temanummer til høsten.

Sekretariatet nevnte også kort at Eivind Liven fra Mattilsynet skal delta på neste faggruppemøte for å fortelle om Mattilsynets dyrehelsestrategiprojekt og om fremtidige risikovurderinger på området.

Sak 10: Nye møtedatoer

Det er avtalt ny møtedato i Faggruppe 8 **fredag 23. mai 2008, klokken 10.00-15.00**, i Oslo.

Sak 11: Eventuelt

Olav Østerås orienterte om arbeidet i *ad hoc* gruppen vedrørende risikovurderingen ”*Salmonella diarizonae* hos dyr i Norge - Konsekvenser for dyr og menneske” som er forankret i Faggruppe 1 men som også skal sendes på høring i Faggruppe 8. *Ad hoc* gruppen skal ha et siste møte 2. juni, og rapporten sendes på elektronisk høring til Faggruppe 8 når rapporten nærmer seg ferdig.

Espen Rimstad informerte om utbrudd av Fugleinfluenza i Danmark. De danske veterinærmyndigheter har konstatert at en gård 2000 gress og ender har blitt påvist positiv for et lavpatogent aviær influensavirus av subtype H7N1. Det var ingen syke dyr på gården. Funnet ble gjort i forbindelse med den aktive overvåkingen av fjørfe.

Det ble dessverre ikke tid til å gjennomgå nye saker fra EFSA angående dyrehelse og dyrevelferd.